

De utilpassede unge, når skaden er sket...

Af Knud Erik Pedersen

Regeringens impulsprægede politik på de retslige og sociale områder gav os først et Voldssekretariat til at følge og implementere Voldspakke 2 i 1997. Det kriminalpræventive Råd, som forekommer at være den naturlige aktør til at tackle et sådant initiativ på plads, blev her sat på bænken. Da Voldssekretariatet ikke lavede imponerende scoringer fadede initiativet ud før planlagt. I stedet etableredes et såkaldt Udrykningshold til støtte for afmægtige lokale myndigheders værn mod utilpassede lømler. For god ordens skyld skulle der lukkes og slukkes i Voldssekretariatet. Konsulent Claus Buttenschøn, der i mange år har haft redaktionsopgaver for Det kriminalpræventive Råd og SSP, blev bedt om at runde sekretariatets aktiviteter af med et opsamlende skrift ("testamente"). For ikke blot at skulle afskibe Voldssekretariatets sidste rester ved et mindeskrift, foreslog Buttenschøn at der samtidigt blev givet plads til det fremadrettede perspektiv: En CD-rom med provokerende indslag om fremtidens indsatser mod og for udsatte unge. Undertegnede blev anmodet om som psykolog at dække behandlerperspektivet. "Gerne med en provokerende snert", som det lød i servningen. Honoraret blev aftalt til 3.500 kr. Efter at have fået positiv respons på mit indlæg og honoraret ind på kontoen fik jeg besked på, at man i Justitsministeriet ikke ville acceptere min artikel til udgivelse i den aftalte sammenhæng. Med mindre jeg altså afstod fra at kritisere regeringens initiativ om en 2-årig Ungdomssanktion til unge kriminelle. Det ville og kunne jeg naturligvis ikke... Spejlet er efterhånden ikke min bedste ven længere, men jeg ønsker ikke ligefrem at få synlige integritetsproblemer ved at se mig selv i øjnene. Bare fordi regeringens marketingfolk ikke kan enes om deres reklamebestillinger i anledning af "lømmelpakken". . . .

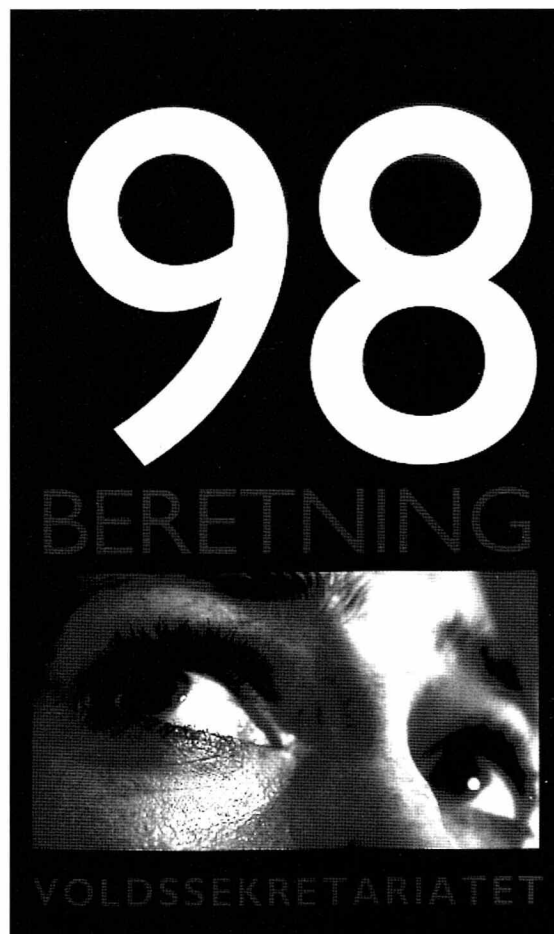
// De utilpassede unge” var signalordet for regeringens udmelding mod ungdomsvold i år 2000. Den ny fanfare anslog barskere toner, og endnu et u-unge begreb blev lanceret.*)

Regeringen sendte her “Udrykningsholdet – Videns- og rådgivningscenteret for indsatsen over for utilpassede unge” på banen. I stedet for den 3. voldspakke, der var varslet til årtusindskiftet efter en oprørt debat omkring nye voldelige episoder i Vollsmose. Metaforen om “de utilpassede unge” som tidens kernebegreb for ungdomsproblemer blev herved kanoniseret af staten. Ungdomskonferencer, rapporter, udredninger m.v. har herefter vinklet debattens argumentation efter denne diskurs. Politiets rapporter og udmeldinger om gadebander har forstærket denne tænkning.

Den socialpolitiske sprogstil havde ellers i de tidligere år overvejende brugt mere åbne og imødekomende betegnelser: De mest udsatte unge, marginaliserede unge, de sværest belastede unge. Betegnelser, der alle ser *ondets primære rod i voksenverdenens uansvarlighed*, forsømmelser og omsorgssvigt i forhold til disse mindreårige børn og unge. Således som den klare parole lød i det socialministerielle DASK-program i årene 1996-98: Kontakt, dialog, relationsopbygning, inddragelse og positionsskift var nøglebegreber.

Nogle enkeltstående tilfælde af gruppevoldtægt især med mindreårige unge fra de etniske minoritetsgrupper som gerningsmænd og danske piger/kvinder som ofre, fik i år 2000 debatten om unges voldskriminalitet til at flamme op som et “helvedes-bål”. Debatten kulminerede efter at unge fra etniske minoritetsgrupper gav danskerne, politiet og det danske retssystem fingeren, da de som løsladte grinende forlod retten i Århus. Uskadeliggørelse, gengældelse, indespærring, hævn, straf, skyld-skam-anger-soning, landsforvisning og opdragende personlighedspåvirkning hørtes blandt udråbene i den følgende debat. De ansvarlige myndigheder blev kaldt til indgreb mod truende volds- og voldtægtsbølger.

Jeg vil mene, at netop dette særlige scenarie, der blev vist for åben TV-skærm igen og igen, har fået en overgribende betydning gennem en ny dominerende diskurs omkring marginaliserede unge i Danmark. Det illustreres ved forventningerne til de lovgivningsinitiativer, der gik under arbejdsbetegnelsen “lømmel-pakken”, baseret på “Ekspertgruppens” rapport om ungdomskriminalitet. – Nu må det være nok, vi vil ikke finde os i det mere! Hvad gør man ved en lømmel? Ved en, der ikke viser respekt for andre, ikke hører, hvad der bliver sagt og ikke tilpasser sig? Jo, der må kaldes på skarp lyd, konsekvens og magtmarkering over for “de uopdragne lømler”.

Et Voldssekretariat kom – og gik. Sekretariatets opgave var at forestå den overordnede gennemførelse og styring af regeringens indsats mod vold. I 1997 hed de tre samlende ord koordinering, konsulentbistand og kommunikation. Og bag dem stod socialminister Karen Jespersen, undervisningsminister Margrethe Vestager og justitsminister Frank Jensen. I Voldssekretariatets beretning fra 1998 er de afbildet i nævnte rækkefølge inden de milde ord følger fra sekretariatets chef Steen Sjørnslev, som forlod sin post før tiden, men som forinden formåede at få forstandige kapaciteter som filosofen Ole Thyssen og familieguruen Jesper Juul til at profilere Voldssekretariatets dialogiske mildhed.

En ulv i fåreklæder eller bare en politisk tilfældighed? Tja, realpolitisk var Voldssekretariatet placeret i Justitsministeriet, selvom de sociale og pædagogiske ministre nævnes først. Og realpolitisk er den dialogiske linje blevet efterfulgt af en ny drastisk Ungdomssanktion. Som Knud Erik Pedersen ikke må forholde sig kritisk til, hvis han vil have sin artikel trykt af Justitsministeriet.

* Begrebet “utilpasset ung” henfører til, at den unge skejer ud i forhold til den etablerede orden: “...det er unge, som ved en uacceptabel adfærd volder problemer for deres omgivelser”, som det hedder i en række officielle tekster. Betydningen ligger altså tæt på flere af de øvrige u-unge begreber (umotiverede, uunderviselige, uintegrerede, uanbringelige, unormale m.v.). Men den særlige efterklang kalder på opdragelse og disciplin: tilpasning til det almindelige sociale livs krav og betingelser. Det mest centrale middel hertil er magtbaseret (gen)opdragelse. I historisk perspektiv er det påfaldende, at begrebsvalget kobler tilbage til epoken før 60’ernes anti-autoritære bølge. I 1952 udkom ungdomskommissionens udredning om “Den tilpasningsvanskelige ungdom”. Her var autoriteten stadig autoritær og socialiseringen indebar en klart magtbaseret opdragelse.

Odense Kommune har i årevis været fortaler for en skrapere sanktionskurs over for utilpassede unge. Politikere, embedsfolk og fagfolk fra Odense har fortsat krævet forstærkede magtmidler og mandskab til indgreb over for voldelige unge. Politimesteren i Odense, der også er formand for det landsdækkende SSP-samråd, brød med sin vanlige lune panserbassestil, da han i et interview om forebyggende fritidstilbud til utilpassede unge i Odense pludselig markerede:

"..hvert år har vi efterladt en restgruppe på cirka 10, som vi ikke har været i stand til at rumme. På 10 år er den gruppe vokset til 100, plus vi her i byen har 150 statsløse palæstinensere opdraget i sammenbrudte familier, og som udsættes for alle aspekter af diskriminationen. Resultatet er, at 250 vilde unge i dag tordner rundt i Odenses gader, som kun kan nedkæmpes af tilkaldte polititropper..."

("Kunsten at flytte bjerge", Tage Andersen m.fl. (red.), Det Kriminalpræventive Råd, 1999, s. 106).

Andre afdelinger af det odenseanske magtapparat har gentagent hævdet, at: "Vi har prøvet alt" over for de mest belaste(n)de unge fra Vollsmose-området. Og det er jo ikke så lidt...

Længe stod Odense alene med det gentagne krav om en skrapere kurs og flere lukkede institutionspladser til voldelige unge.

Men efter gruppevoldtægterne i Århus, Sønderjylland og København har kontrol- og sanktionstænkningen for alvor vundet terræn landet over.

Udrykningsholdets konference om utilpassede unge på Nyborg Strand den 23/10-2000 viste Odenses politimester for fuld udblæsning, da han tordnede mod lømlerne, der for åben TV-skærm viste deres hån og foragt med en finger til politiet: "Hvor er vi henne som samfund, hvis lømlerne kan slippe godt fra at håne politi og myndigheder, som det gentagne gange er sket i den seneste tids modbydelige overgreb på sagesløse borgere?"

"De griner bare af os og vores blødsødenhed", lød det ved samme lejlighed i et indlæg

fra børne- og kulturchef Bjarne Pedersen, Helsingør, der efterlyste hurtigere og mere effektiv indgriben over for unge, der volder problemer.

Der er tale om en ny magtbetonet tilgang, der er fulgt massivt op af Ekspertgruppens rapport om ungdomskriminalitet, der foreslog en særlig ungdomssanktion af 2 års varighed. Kort sagt: en krydsning mellem straf og behandling, mellem frihedsberøvende sanktion og kompetenceudviklende socialpædagogik. En mix som efter *alle* hidtidige erfaringer er særdeles problematisk.*)

I kommissoriet for ekspertgruppens arbejde hedder det bl.a.: "I den senere tid har vi set en udvikling, hvor børn og unge i stigende grad begår alvorlig, personfarlig kriminalitet, herunder gaderøveri og gruppevoldtægt. Denne udvikling rejser spørgsmål om, hvorvidt reaktionsmulighederne over for den hårdeste kerne af socialt belastede og utilpassede unge kriminelle er tilstrækkeligt effektive (...).

Regeringen lægger i denne forbindelse vægt på: (...) – at de anvendte sanktioner dels er en konsekvent og kontant reaktion på den begåede kriminalitet, dels giver grundlag for en målrettet socialpædagogisk indsats".

En række kritiske høringsvar til rapporten, bl.a. fra Børnesagens Fællesråd, og et mindretal i ekspertgruppen (repræsentanter for Københavns Kommune, Amtsrådsforeningen og Fyns Amt) tager klart afstand fra forslaget om den 2-årige ungdomssanktion (2 mdr. i sikret afdeling, 12 måneder i ungdomsinstitution eller opholdssted og 10 mdr.s udslusning) under overvågning af dommeren, der ved disciplinære problemer kan tilbageføre den unge til sikret afdeling i op til 12 måneder.

I den nyeste svenske forskning (som er fundet metodisk og fagligt kvalificeret til en doktorgrad ved Lunds Universitet) er det gennemgribende dokumenteret, at længerevarende tvangsmæssig indespærring af unge lovovertrædere kun gør ondt værre. Både set i forhold til egne empiriske studier og i den internationale forskning. ("Uppfostringsanstalten – Om tvång i föräldrars ställe", Claes Levin, Arkiv förlag, 1998).

* I Sverige peger kritiske faglige indlæg i debatten i stedet på at rense straf for besmykkende behandlingsretorik og stå ved de frihedsberøvende sanktioners reelle karakter: "beskyttelseshensynet" til det omgivende samfund prioriteres som dominerende, og forseelsen må takseres til afsoning under gennemskuelige tidsafgrænsede former, der respekterer befolkningens retsbevidsthed og de anklagedes retssikkerhed. ("Vård av ungdomar med sociala problem – en forskningsöversikt", Armelius, B.-Å. m.fl. (red.), Statens institutions styrelse och Liber Utbildning AB, 1996)).

Det er i lyset af denne kontrol- og sanktionspolitiske bølge med vedtagelse af den 2-årige ungdomssanktion pr. 1/7-01, hvor dommeren overtager rollen som central beslutningstager, at jeg skal give bud på, hvad vi stiller op med utilpassede unge, "når skaden er sket".

Hvad vil det egentlig sige, at være en utilpasset ung?

Bestemmelsen af hvad det egentlig vil sige at være ung (tilhøre kategorien "ungdom") kan nemt fylde et helt kapitel for sig (jf. "Drop afmagten, skab kontakten til usædvanlige unge", Knud Erik Pedersen, kap. 2, Socialministeriet, 1999). Her vil vi kort og godt hævde "unge" som de 12-17 årige. Ud fra kriterier om en særlig juridisk subjektstatus i mellemlinjen mellem afhængigt barn og selvstændig voksen.

I overgangsfeltet mellem barn og voksen er man som ung på vej fra familiær afhængighed (stærkeste tilknytning er typisk inden for familien) mod frisættende selvstændighed (ens "kæreste" bliver en uden for familien) og skærpet personlig, social og faglig kompetenceudvikling i forhold til voksenlivets krav og opgaver.

Jeg vil hævde, at det i det ungdommelige overgangsfelt er "normalt" at være utilpasset, i det mindste periodisk. Og det har det været hele menneskehedens historie igennem.

Typisk er unge udsat for krydsforventninger, der vipper mellem barnestatus ("Du er alt for ung til at...") og voksenkrav ("Det er *dit* ansvar – du er jo ikke noget rent barn længere"). Eksperimenterer med voksne adfærdsformer ved rolleprøvning af *det frække, det farlige og det forbudte* hører ungdomsperioden til. Seksualiteten ligger på spring til afprøvning. At turde begive sig ud i det spændende og risikable og trodse gængse regler, forbud og påbud hører med til de unges opbrud og frigørelse fra barndommens massive voksenregulering. At der er tale om afprøvende, eksperimenterende adfærd i forhold til den utålmodigt afventede voksenstatus betyder, at *megen "utilpasset" adfærd ret hurtigt klinger af igen* med etablering i en mere stabil livsstil og personlig-social identitet. Det betyder, at afvigende, normbrydende og kriminel adfærd i ungdomsperioden *kan* være situations- og lejlighedsbestemt i en sådan grad, at de konkrete handlinger ikke afspejler noget karakteristisk ved den unges personlighed eller beredskab. En del unge begår alvorlige "dumheder" uden blik for konsekvenserne i situationer, hvor de lader sig rive med i en cocktail af beruselse, gruppepres og desorientering. En pågribelse og dom for episodisk kriminalitet og "utilpassethed" vil kunne skyde langt over målet og risikere at betyde en stempeling, der fremmer videre skridt mod en afvigerkarriere frem for at betyde en korrigerende og regulerende indgriben. Vi ved, at en meget stor del af unges kriminalitet begås under påvirkning af alkohol og/eller diverse stoffer, der svækker deres realitetssans. Samtidig mangler der næsten totalt tilbud om indsats mod misbrug blandt under 18 årige: Amterne har det formelle ansvar for misbrugsbehandling, men først efter 18 årsalderen. Kommunerne har dermed opgaven, men mangler ekspertisen og tilbudene. Det er måske heller ikke konstruktivt, at give en mindreårig ung med bl.a. stofproblemer en social identitet som stofmisbruger – med alle de fastlåste forventninger, det kan indebære – men rent faktisk er der p.t. ingen offentlige instanser, der ejer problemet og tackler det. Det betyder, at der risikerer at ske en hurtigt accelererende deroute mod en kriminel, stofmisbrugende subkultur, hvor andre outsiders kan bekræfte den unge i en fælles negativ afvigeridentitet: De regner os ikke for en skid. Så vi kan sgu gøre, hvad der passer os! Og derved kan der for alvor ske skader, som det er svært at rette op på.

En anden form for skade, er den der sker, når et omsorgssvigtet barn vokser

op og vender sin offerposition til en aktiv position som gerningsmand. Altså, nu gør det mod andre, som blev gjort ondt mod det selv. Har vi ikke i tide støttet det krænkede, svigtede barn til at gennemleve og overvinde overgrebene, kan vi generelt forvente, at offeret senest i puberteten debuterer som gerningsmand. Og som gerningsmand gælder der ingen kære mor eller "dårlige undskyldninger". Man må tage det fulde personlige ansvar for sine handlinger i et moralsk forpligtende samliv med andre. Herved er mange unge eksistenser blevet knust.

På sin vis betyder det, at offeret ender med at blive tillagt ansvaret for konsekvenserne af de overgreb, det som værgeløst afhængigt barn blev udsat for. Og det er bare ikke til at bære!

Hvad skal vi stille op med udviklingsmæssigt forstyrrede unge og al deres "utilpassethed", når først de har begået farlig kriminalitet, som vi må beskytte andre (samfundet) imod? Vi har at gøre med en dobbeltposition: Dels er der tale om unge med dysfunktioner, der har udspring i svigt, traumer og svære opvækstbetingelser, de har været udsat for, evt. i kombination med organiske, neurologiske forstyrrelser, og dels er der tale om gerningsmænd, respektløse krænkere, der har udøvet destruktiv adfærd over for andre. Det er en sammensat problematik, hvor mange faktorer spiller sammen. Hvilke hensyn skal der her tages, og med hvilken prioritering?

Magtanvendelse som tvingende nødvendighed

Ved alvorlig personfarlig kriminalitet kan det være nødvendigt af rene sikkerhedshensyn omgående at pågribe og frihedsberøve den unge ud fra handlingens resultat. Hensyn til udredning af intention og motiv, gerningsmandens tilstand og bevæggrunde m.m. må foreløbig vige for beskyttelsen af den skadelidte og andre potentielt udsatte parter. Her rummer den eksisterende lovgivning (akut tvangsanbringelse til observation og udredning efter Servicelovens bestemmelser, surrogat for varetægtsfængsling, m.v.) og det eksisterende beredskab af institutioner og opholdssteder grundlag for en sikret anbringelse af den unge. Mulighederne omfatter fysisk sikre pladser på bestemte døgninstitutioner, mandsopdækning på tilstrækkeligt rustede åbne opholdssteder og en række lokale projektføløb med pædagogisk regulering i "kort snor".

Ingen skade kan dog genoprettes alene ved anbringelse i sikret afdeling. Sigtet må føres videre mod, dels at minimere risikoen for gentagen destruktiv adfærd fra den unge, og dels at maximere sandsynligheden for den unges re-integration i det sociale liv. Der er stadig tale om mindreårige under 18 år med børnestatus efter internationale konventioner og dansk lovgivning, som må ydes omsorg og udviklingsstøtte uanset problemadfærd.

Ansvaret for en mindreårigs misgerninger falder i juridisk-moralsk forstand tilbage på forældremyndighedsindehaverne, på institutionerne og på voksensamfundet i øvrigt. Hvad er den udviklingshistoriske baggrund for, at den unge begik den destruktive adfærd, i den bestemte sammenhæng, mod en given person og på det givne tidspunkt? Det er vigtigt at få afklaret for dels specifikt at kunne forebygge gentagelser, og dels for generelt at kunne sætte ind mod misforhold, der kan føre til destruktiv adfærd hos børn og unge. Vi må forstå den konkrete unges handlinger og deres baggrunde for at kunne møde den unge med relevante udfordringer, initiativer til udviklende ændringer og bearbejdelse af destruktive reaktionsmønstre. Det kræver en udviklingsoptimisme hos de involverede socialarbejdere. En tiltro til, at den unge har potentiale for vækst i det liv, der endnu ligger ubetrådt forude. Hvor næste skridt endnu ikke er taget, men kan vælges. Men personlig modning og kompetence udvikles ikke under frihedsberøvende indespærring blandt andre outsiders. Derfor må ethvert ophold i sikret regi begrænses mest muligt, og indsatsen føres videre i en individuelt designet foranstaltning. Med fokus på områderne:

- etablering af et kvalificeret hverdagsliv.
- rum for refleksion og bearbejdning af erfaringer og reaktionsmønstre.
- plan for et realistisk fremtidsperspektiv for den unge.

Den unge skal stimuleres og udfordres til at tilegne sig personlige, sociale og faglige kompetencer for sit ungdomsliv. Det kræver stabile relationer til engagerede, troværdige og myndige voksne som tillidsvækkende sparingspartnere, der er solidariske med den unges udviklingsopgaver så de sammen gradvist kan afvikle den unges stivnede overlevelsesstrategier og konfliktende adfærd.

Om organisering og byrdefordeling

For at kunne virkeliggøre sådanne intentioner må organisering, faglig kompetence og ressourcer være til stede. Det nytter ikke, at de sammenstykkede foranstaltninger, der er brug for i de individuelt designede forløb, skal ansøges og bevilges fra bunden i hvert konkret tilfælde. Organiseringen af den indsats, der skal til "når skaden først er sket" ved destruktiv adfærd hos en ung, må håndteres af en mindre, men handlekraftig tværfaglig entrepris-organisering. Typisk med repræsentation fra kommunens børn- og unge team, behandlingsfaglige konsulenter og unge-medarbejdere med systemkendskab og handlekompetence. Entreprisen må referere direkte til en tværsektoriel styregruppe, der repræsenterer ansvar og kompetence på højt politisk-administrativt og fagligt niveau angående boligforhold, uddannelses- og arbejdsmarkedsforhold, familie-, børne- og ungeforvaltning. Der skal sikres økonomisk og fagligt medsving fra kommunalt ledelsesniveau gennem løbende information og principbeslutninger. Organiseringen bør koble an til det amtskommunale niveau og inddrage fagkonsulenter herfra. Hvis behovet for sammenstykkede foranstaltninger skal kunne indfries, kræver det hurtig timing og en bevillingsgaranti ("grøn bølge") i disse sager, som entreprisen kan operere ud fra. Faglig opfølgning, tilsyn og supervision af de etablerede forløb må tilknyttes. Plan for erfaringsopsamling, evaluering og formidling hører med.

Det kræver naturligvis betydelige ressourcer at drive en sådan "kludetæppevirksomhed" i forhold til de unges mangesidige problematik, behov og ressourcer. Men set i lyset af de kolossale investeringer og driftsudgifter, der følger af lovgivningen om den 2-årige ungdoms-sanktion, bør det vel kun være et spørgsmål om prioritering og byrdefordeling at få finansieringen på plads.

Straf og behandling – hvor vil vi hen ?

Den særlige ungdomssanktion stiller skarpt på det paradoksale aspekt ved sociale foranstaltninger: Kombinationen af kontrol/sanktion med hjælp/udviklingsstøtte. På den ene side skal der bremses, dæmmes op og responderes med myndighed over for uacceptabel adfærd, på den anden side skal der ydes omsorg og udviklingsstøtte til øget selvregulering og social integration.

Længste tiden i lukket institution har hidtil været 2-6 mdr. for de under 15 årige, der er anbragt på dispensation, og 6-14 mdr. for de 15-17 årige. Det bør altid være en alvorlig, seriøst underbygget og velkontrolleret beslutning, at frihedsberøvede mindreårige ved anbringelse i en sikret institution. Da de sikrede pladser er betalt på forhånd gennem såkaldt objektiv finansiering (alle kommuner og amter bidrager ud fra deres antal af 15-17 årige indbyggere, år for år) kræver det stramme procedurer og kriterier at undgå unødvendige anbringelser. Regeringens hovsa-prægede beslutning i oktober 2000 om omgående etablering af 20 nye sikrede pladser og yderligere 100-120 nye pladser til døgnanbringelse af unge forekom hovedløs og populistisk. For det første har kapaciteten af sikrede pladser været reduceret under ombygningen af de tidligere 42 og en sendrægtig udbygning til de besluttede 53 pladser ved voldspakke 2-lovgivningen pr. juli 1997. Man kender derfor endnu ikke belægningsgraden for de eksisterende pladser. For det andet er evalueringen af forsøget med anbringelser til længerevarende behandling i sikret institution endnu ikke udkommet. Det forlyder, at mindre end en håndfuld af den slags anbringelser faktisk er fundet påkrævet og etableret gennem den treårige forsøgsperiode, der for længst er udløbet. Det vidner om, at der ikke er mange – i det sociale system i hvert fald – der har fidus til at anbringe unge til behandling i lukket institution. Alligevel er det besluttet, at det også fremover skal være de sociale myndigheder og deres medarbejdere, der skal effektuere sanktionsbeslutningerne om "behandling i lukket afdeling" og samtidig forfølge Servicelovens overordnede princip om at vælge "den mindst indgribende hensigtsmæssige foranstaltning".

I billedet af utilpassede unge, der giver politiet fingeren, efter at retten har talt, ser vi problematikken i ekstrem udgave. Nøglerne til løsning af denne udfordrings dilemmaer ligger ikke i Ungdomssanktionens straf som behandling af de mest udsatte unge.

Knud Erik Pedersen er psykolog mag.art. og forfatter til bl.a. "TurBo 2 - effekten", en evalueringsrapport om ansvar kontra straf i det århusianske efterværnsprojekt TurBo 3 (UFC Unge 2000) og "Drop afmagten skab kontakten til usædvanlige unge", en tværgående opsamling af erfaringerne med de såkaldte DASK-projekter (Socialministeriet 1999).